

[Aksel Larsen.]

regerings foranstaltninger og dens forholdsordre. Man opfatter forholdsordren af 27. september således, at i tilfælde af nogen art af fjendtlighed, hvori danske styrker eller dansk territorium bliver impliceret, har den danske regering, kongemagten, de militære øverstkommanderende o. s. v. fraskrevet sig enhver mulighed for at afblæse kampen eller søge en fredelig udgang på denne, så er med andre ord kommando overgået til den atlantiske overkommando. At noget sådant ville være i strid med Danmarks grundlov, er en selvfølge, og at det er i strid med Danmarks og det danske folks interesser, behøver jeg vel heller ikke at bruge mange ord på at dokumentere.

Efter at vi har stillet vor forespørgsel, og det er jo en rum tid siden, synes der at være kommet gang i forhandlingerne mellem regeringen og visse af partierne i denne sal. Jeg læser i dagens aviser, at man i går har ladet udstede en ny forholdsordre, hvorved man vel må forstå, at forholdsordren af 27. september i fjor hermed er bortfaldet. Jeg skal naturligvis ikke ved denne lejlighed kommentere den nye forholdsordre, men kun udtrykke min glæde over, at forholdsordren af 27. september således er trukket tilbage. Jeg vil imidlertid mene, at det for at forhindre enhver mistydning herhjemme som i udlandet, og navnlig på den anden side af Atlanterhavet eller i den atlantiske overkommando i Paris, vil være hensigtsmæssigt, om regeringens repræsentanter, den højtærede statsminister eller den højtærede forsvarsminister, ganske klart og utvetydigt svarer på det, vi har spurgt om i vor forespørgsel, nemlig om regeringen godkender præsident Trumans udlægning af forholdsordren af 27. september eller tager afstand fra den. Da jeg går ud fra, at regeringen ikke kan gøre det første, henstiller jeg til dens repræsentanter her i debatten, at de ganske utvetydigt erklærer, at de tager afstand fra den udlægning af forholdsordren, som præsident Truman har givet i sin rapport til kongressen af 13. februar.

Statsministeren (Erik Eriksen): Den forespørgsel, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen nu på den kommunistiske rigsdagsgruppes vegne har rettet til forsvarsministeren og mig, vedrører jo nogle udtalelser, der er fremsat i en rapport fra præsident Truman til De Forenede Staters kongres. Det drejer sig om den fjerde halvårslige rapport om det gensidige forsvars-

hjelpeprogram, som præsidenten den 12. februar har sendt til kongressen. I denne rapport gengives bl. a. følgende udtalelse af en indberetning, som den herværende amerikanske ambassadør har sendt til Washington, om det danske forsvarsberedskab, og selvom det ærede medlem nu lige har peget på ordlyden af den, må jeg alligevel bede den høje formand om tilladelse til at citere. Det hedder:

„Danskernes vilje til at forsvare deres land fandt udtryk i de klare, utvetydige og drastiske vendinger i en forholdsordre af 4. oktober 1951, som forpligter nationens forsvarsstyrker til at gøre modstand mod en fjende uden hensyn til de ordrer, som måtte komme fra kongen eller regeringen om at indstille kampen.“

Den 4. oktober er jo, såvidt jeg forstår, og som også det ærede medlem pegede på, den dag, forholdsordren af 27. september blev offentliggjort i „Kundgørelser for Forsvaret“. Den bestemmelse i forholdsordren, der tages sigte på i denne udtalelse, var den, hvorefter ordrer, der i kongens, regeringens, altså forsvarsministerens, eller højere militære myndigheders navn udgives om ikke at mobilisere eller ikke at gøre modstand eller om at afbryde påbegyndt mobilisering eller kamp, skulle betragtes som falske. Der er under den udenrigspolitiske debat her i tinget omkring midten af oktober i fjor af forsvarsministeren gjort udførligt rede for disse militære forholdsordre, og den er ligeledes blevet udførligt drøftet såvel i det udenrigspolitiske nævn som i det særlige rigsdagsudvalg, der har beskæftiget sig med spørgsmål i forbindelse med udstedelsen af forholdsordren. Jeg tror derfor, det vil være i overensstemmelse med et almindeligt ønske her i tinget ikke at genoptage denne diskussion, så meget mindre som der jo nu er opnået enighed om en ændret og dermed mere tydelig formulering.

Når der nu fra kommunistisk side spørges, om regeringen godkender den udlægning, som forholdsordren har fået i den amerikanske rapport, vil jeg dertil svare, at vi ikke godkender nogen anden udlægning af bestemmelsen om de falske ordrer end den, der fra første færd er blevet hævdet og stadig hævdes af regeringen, og denne udlægning har jo nu iøvrigt fundet udtryk i den nye formulering. Men hertil vil jeg gerne føje, at jeg ikke betragter den pågældende passus i den amerikanske rapport som nogen udlægning. Det er en meget sammentrængt og meget summarisk gengivelse af hovedtanken i forholdsordren,